

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Beiträge zur Geschichte und Litteratur

Molter, Friedrich

Frankfurt am Main, 1798

Beylagen

[urn:nbn:de:bsz:31-229434](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-229434)

Beylage A.

GEBEHARDO, Arcis Sion Speculatori vigilantissimo, nec non animali ante et retro oculato, Manegoldus, ille vermis & non homo, quidquid supplex gemensque peccatoris devotio — Cum in dies, pater venerande, adversariorum rabiem et insaniam attenuari, et Catholicae pacis unitatem reparari, crebris aestuimus suspiriis: de effectu optati desiderii eheu non modo non gaudemus, sed eandem truculentiorum cottidie furore exaggerari gemimus, et omni cordis dolore et amaritudine exhorremus. Nam quod hactenus privatis conventiculis susurrare, et quasi furtivis assertionibus ipsius sceleris immunitate stupidi et attoniti inter mulierculas vix praedicare praesumpserunt, nunc scriptis defenditare & corroborare nec erubescunt nec formidant. Episcopus enim Viridunensis, immo ex persona & rogatu ipsius, Winricus, scholasticus Trevirensis, nuper contra Sedem Apostolicam, contra Ecclesiasticam disciplinam, contra Religionem Catholicam, compilavit libellum, cui denique nonnulla scripturarum testimonia indidit, aliqua etiam inventa male intelligendo depravavit, quae vero non inventa falsa denuntiatione fronte carens & omni impudentia pro-

stitutus confinxit, et spurcissimis Præfulem Apostolicum convitiis deturpavit, cæterosque Catholicæ Religionis duces & præceptores ad levitatis suæ testimonium tum obliqua notando, tum publica blasphemando acerrima reprehensione derisit. Qui denique libellus, quia ab illis pro authentico et iamiam canonizato undique circumfertur, immo pene per omnes plateas et andronarum recessus ad Ecclesiæ ludibrium propalatur, cum in manus nostras devenisset: nunc ab eisdem destructi nostri monasterioli quondam præpositus, Hermannus, meæ fatuitati id obedientiæ iniunxit, ut eisdem literis obviare susciperem, et canonico rigore enervare curarem. His igitur victus dum obedientiæ necessitudinem excusare non potui, præcepto succubui, stultusque ego non stulte obedivi, feci quod potui, dixi quod sensi.

Beylage B.

Cap. 38.

Unde idem (Augustinus) in sermone LXXXV. boni, inquit, cum persecutionem faciunt malis, possunt recte dici et propter iustitiam facere, quoniam diligendo persequuntur malos et propter iniquitatem quam oderunt in ipsis malis. Ex hac enim consideratione con-

fuetudo ecclesiae, ut credo, antiquitus invaluit, quod qui aliquem mathematicorum interficiunt, nequaquam pro homicidis tenentur, nec legibus homicidarum puniuntur, quippe qui enormitate sceleris hominem deserit, antichristus, ut supra probatum est, efficitur, ideoque occisus merito, nec pro homine reputabitur. Hanc namque differentiam occidenti pulchre idem beatus Augustinus in primo libro de civitate Dei distinguit explanans illud: non occides, nec alienum ergo, nec te: neque enim qui se occidit, aliud quam hominem occidit. Quasdam vero exceptiones eadem ipsa divina facit auctoritas, ut liceat hominem occidi. Sed his exceptis quos Deus occidi iubet sive data lege, sive ad personam pro tempore expressa iussione non autem occidit ipse qui ministerium dabat iubenti sicut adminiculum gladius utenti. Et ideo nequaquam contra hoc præceptum fecerint, quod dictum est non occides, qui deo auctore bella gesserint, aut personam gerentes publicæ potestatis secundum eius leges, hoc est, iustissimæ rationis imperium, sceleratos morte punierint. Et per pauca: nec Samson excusatur, quod se ipsum cum hostibus ruina domus oppressit, nisi quod Spiritus hoc latenter iusserat, qui per illum miracula faciebat. Ideo namque idem doctor in XIX eiusdem operis libro iustum, ait, bellum geritur, cum pro peccato dimicatur; unde et Paulo superius: pacis inten-

tione asserit iusta bella esse gerenda. Hinc in libro quæstionum, et cum prævaricatorem inquit liceat occidi, occiditur innocens. Si ergo sic prædictus doctor testatur prævaricatores recte occidi, ex hac interfectionis licentia Heinriciani nulla possunt ratione separari, qui non solum ipsi prævaricatores existunt, sed quoscunque possunt; minis, tormentis, proscriptionibus prævaricari compellunt, insuper etiam ipsas divino spiritu promulgatas leges publica contumacia evertere & evacuare contendunt. Unde martyr sanctissimus et egregius, pontifex Cyprianus in nono abusuum gdo inter multa distractionis & disciplinæ ministeria iustitiam regis asserit esse, impios de terra eradere et parricidas et periurantes non sinere vivere. Ergo si ad iustitiam pertinet, impios de terra perdere, periuros et parricidas vivere non sinere, non iniuste agit quicumque non voto privata vindictæ, non causa suæ implendæ avaritiæ, sed principum Catholicorum adiutorio & iussione, sive publice pro patria, pro iustitia, pro apostolica sede pugnando, vel iustitiam administrationem exercendo, aliquem Heinricianorum occiderit, qui non solum ipse ut supra memoravi, est multis periuriis obligatus, sed multa hominum millia Apostolicam obedientiam abiurando scelus idololatriæ incurere & a Christiana professione apostatate permittendo, imperando, trahendo compulerunt, qui, ut hos ta-

eam, quos martialis gladius absumpsit, tot cottidie parricidia committunt, quod et parentes et cognatos et Christianos fratres gladio linguæ occidunt, qui id quidem ut Augustinus asserit, flagitiis omnibus commissis corpus Christi, quod est Ecclesia, schismatica conspiratione scindere, imo ipsum Christum, ut supra probatum est, non horrescunt trucidare.

Benlage C.

Cap. XLI. *Quod pro Heinricianis non sit orandum.*

Ille qui de pectore domini sapientiæ profunda fugebat, dixit: Est peccatum ad mortem pro quo dico, non ut roget quis. Unde Augustinus de sermone Domini in monte aperte nobis ostendit: esse quosdam fratres, pro quibus orare non nobis præcipitur, cum dominus etiam pro persecutoribus nostris orare nos iubeat. Nec ista quæstio potest solvi, nisi fateamur, esse aliqua peccata in fratribus, quæ inimicorum sint persecutionibus graviora; & post pauca, quod et quale sit illud peccatum, pro quo præcipitur non orandum, definit dicens: peccatum ergo fratris ad mortem puto esse, post agnitionem Dei per gratiam domini nostri Jesu Christi, quisquis oppugnat fraternitatem, & ad-

versus ipsam gratiam, qua reconciliatus est adeo, invidentiæ facibus agitatur. Cum igitur quavis diligentia quærat, cur isti fraternitatem impugnent: alia penitus nequit causa inveniri, nisi odium pietatis et iustitiæ, et invidentiæ disciplinæ et correctionis ecclesiasticæ, secundum Joannis et Augustini testimonium: iam pro istis non est orandum, quod est ut dixi unicum & familiare lapsus refugium. Pro quibus autem fratrum peccatis orari expediat, idem sequenter manifestat dicens: peccatum ergo non ad mortem, si quisquam non amorem a fratre alienaverit, sed officia fraternitati debita per aliquam infirmitatem animi non exhibuerit. Quapropter & Dominus in cruce ait: Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt. Nondum enim gratiæ Spiritus sancti participes effecti, societatem sanctæ fraternitatis inierant. Et beatus Stephanus in Actis Apostolorum orat pro eis, a quibus lapidatur, quia nondum Christo crediderant, neque adversus illam communem gratiam dimicabant. Et apostolus Paulus propter ea, credo, non orat pro Alexandro, quia iam frater erat, & ad mortem idem invidentiæ fraternitatem oppugnando peccaverat. Pro his autem, qui non abruperant amorem, sed timore succubuerant, orat, ut eis ignoscatur. Sic enim dicit: Alexander ærarius multa mihi mala ostendit: reddet illi dominus secundum opera eius, quem

et tu devita; valde enim restitit sermonibus nostris. Deinde subiungit, pro quibus orat, ita dicens: in prima mea defensione nemo mihi adfuit, sed omnes me dereliquerunt, nec illis imputetur. Ista differentia peccatorum Judam tradentem a Petro negante distinguit, non quia petenti non sit ignoscendum, ne contra illam sententiam Domini veniamus, qua precipit, semper esse ignoscendum fratri petenti, ut sibi frater ignoscat, sed quia illius peccati tanta labe est, ut deprecandi humilitatem subire non possit, etiamsi peccatum suum mala conscientia & agnoscere et enuntiare cogatur. Cum enim dixisset Judas: peccavi, quod tradiderim sanguinem justum, facilius tamen desperatione cucurrit ad laqueum, quam humilitate veniam deprecatus est. Quapropter multum interest, quali poenitentiae ignoscat Deus. Multi enim multo citius se fatentur peccasse, atque ita sibi succensent, ut vehementer se peccare nollent, sed tamen animum ad humiliandum & obterendum cor implorandamque veniam non deponunt: quam mentis affectionem propter peccati magnitudinem iam de damnatione illos habere credendum est. Et hoc est fortasse peccare in Spiritum sanctum, i. e. per malitiam & invidiam fraternam oppugnare caritatem post acceptam gratiam Spiritus sancti; quod peccatum Dominus neque hic neque in futuro

saeculo dimitti dicit. Et post pauca: Quicumque enim in filium hominis dixerint verbum nequam, & potest eis dimitti, si conversi fuerint, et ei crediderint & Spiritum sanctum acceperint. Quo accepto si fraternitati invidere, gratiam quam acceperunt oppugnare voluerint: non potest eis dimitti, neque in hoc saeculo neque in futuro. Manifestum est autem, nostros conspiratores ob hoc ad sanguinem usque repugnare, ne pro turpissimis suis factis & inmanissimis sceleribus vel ecclesiastica disciplina, vel saecularis vindictae medicinam cogantur subire. Constringuntur ergo hoc peccati genere, pro quo relaxando, ut definit Augustinus, nefas est orare, praesertim cum sanctam fraternitatem non errore ignorantiae, sed tabo invidentiae, et mala voluntate, comprobentur impugnare. Hinc ergo colligitur, quod irremediabili strangulentur damnatione.

Beylage D.

CAPITULA MANEGOLDI.

1. Quod arbor bona non possit fructus malos facere.
2. De subdolo sermonis exordio:

3.

3. De fraudulentia prædictarum sententiarum facile agnoscenda.
4. Quod apertus inimicus facile, occultus vix queat vitari.
5. Qualis debeat esse episcopus.
6. De falsa ignorantia querela.
7. De privilegiis Sedis apostolicæ, ac decretis omni reverentia observandis.
8. Quod dominum Papam ab æmulorum calumniis illustrium personarum familiaritas plene defendat.
9. Quod pulchra sit copula iuniorum cum senioribus;
10. Quod Domini apostolici potius gloriam augeat, quod suscepto religionis habitu tot urbes & regiones perlustrat.
11. De mediocritate & temperantia sermonum eius.
12. De temerario adversariorum iudicio.
13. Probabilis excusatio de obiecta calumnia.
14. De introitu ipsius.
15. De qualitate turpissimæ religionis adversariorum.
16. Quam authentica sint nostri Apostolici decreta.
17. Decretalis nostri Gregorii epistola.
18. De primo & secundo nostri Gregorii statuto,

19. De auctoritate quatuor principalium Conciliorum.
20. Derisa testimonia diversorum patrum de damnatione Simoniacorum.
21. Quod mediatores huius mercimonii damnentur.
22. De tertio Statuto, ut incontinentes penitus damnentur.
23. De damnatione infelicium muliercularum sacris ministris prostituerarum.
24. De qualitate illarum litterarum, contra quas iste stilus invigilat.
25. De Wormatiensi conspiratione & temeraria apostolica Sedis proscriptio.
26. De apostolica mansuetudine.
27. Testimonia Agnetis Imperatricis de damnatione filii sui regis.
28. In hac epistola dominus Papa quibusdam de primo regio anathemate dubitantibus satisfecit.
29. Item testimonia ex christianis temporibus.
30. Quod rex non sit nomen naturæ, sed vocabulum officii.
31. De damnatione conspiratorum.
32. Quam grave crimen sit schismatis.
33. Quod Henriciani, quum ecclesiastica mansuetudine corrigi detrectant, per exterarum idem mundana potestates opprimantur.
34. Item testimonium Gregorii.
35. Item testimonium Augustini, ut quæ

extra Ecclesiam Catholicam sunt, possessionum suarum ac rerum omnium ablatione coercantur.

36. Item testimonium de concilio Melevitano.

37. Item testimonium Augustini, quod hæretici vel schismatici quandocumque afflictionem corpore vel rebus sustinent, non persecutio sed disciplina vocanda sit.

38. Quod hi, qui excommunicatos non pro privata iniuria, sed ecclesiam defendendo interficiunt, non ut homicidæ poeniteantur vel puniantur.

39. Item diversa testimonia de eadem re.

40. Testimonium Augustini, quod afflictio malorum eleemosyna vocatur.

41. Quod pro Heinricianis non sit orandum.

42. De exemplis Salomonis falso introductis.

43. Item de male introductis Apostoli testimoniis.

44. De Ebonis depositione.

45. De modo & qualitate Gregorianæ obedientiæ & diversitate locutionum.

46. Quo omnis sive iuste sive iniuste excommunicatus usque ad Apostolicam audientiam æqualiter sit vitandus.

47. De absolutione iuramentorum Henrico factorum.

48. De absolutione eorum, quæ iuste & legaliter fiunt.

49. Item diversa testimonia Patrum de iniustis iuramentis non observandis.
50. De falsa delatione Domini apostolici.
51. Statutum Domini apostolici, ne quis a Laïca manu ecclesiasticas suscipiat dignitates; & diversa Patrum testimonia ad eandem rem confirmandam.
52. Exemplum Theodosii Imperatoris.
53. Quam detestabiles sint, qui seculari ambitu sacras dignitates usurpant.
54. De vocatione Aaron.
55. De Machabeorum exemplis falso prolatis.
56. Item de falso prolatis Salomonis exemplis.
57. De Braulione episcopo.
58. De promotione sancti Gregorii.
59. De eligendo Sedis apostolicæ pontifice.
60. Testimonia Gregorii, quod tam electio quam ordinatio pontificum præcipue ad apostolicam pertineat Sedem.
61. Item testimonia Gregorii, qui districte examinavit, quos ad pontificatus ordinem promovendos elegit.
62. Quod Gregorius non solum novos ordinavit, sed vacantes episcopos vacantibus inordinavit ecclesiis.
63. Qualiter Gregorius apostolica auctoritate alias ecclesiis aliis adunavit.
64. Quam absurdum sit, a regibus accipere, quod necesse sit in consecrationibus iterare.

65. Iterum diversa testimonia patrum, quod electio episcoporum non in potestate regum, sed in arbitrio consistat comprovincialium episcoporum.
66. Quod mala consuetudo non sit retinenda.
67. Item diversa testimonia patrum, quod qui publice impugnant canones, non sint dicendi sacerdotes.
68. Satisfactio de quarto nostri Gregorii capite, cur publica Simoniacorum & Nicolaitarum officia prohibeantur.
69. Decretalis epistola venerabilis Gregorii papæ.
70. Testimonium Petri de non recipiendis istorum officii.
71. Item testimonium cuiusdam poenitentis de eadem re.
72. Cur eorum officia sint prohibita.
73. Explanatio cujusdam capitis, quod præfenti statuto videbatur adversari.
74. Item alię rationes, cur istorum officia populo sint interdicta.
75. Item exemplum Eutyciani papæ, quam perniciosum ab his hæreticis dominica sacramenta accipere.
76. Testimonium Petri Damiani, quod iure vocentur hæretici.
77. Item quod non solum hæretici, sed et infideles possint appellari.
78. De continentia Clericorum.

